

Dzierżoniów, 15.01.2025

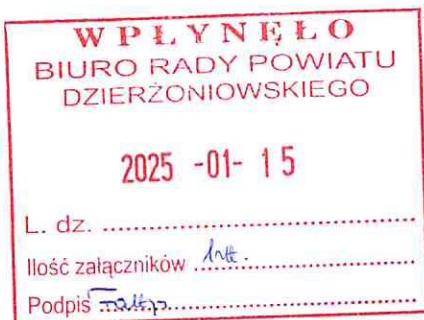


WEW - 724/2025

Ewelina Kochmańska
Dyrektor
Wydział Ochrony Środowiska i Rozwoju

Pan Jacek Grzebieluch
Przewodniczący Rady Powiatu Dzierżoniowskiego

Pani Małgorzata Kuśmerek
Przewodnicząca Komisji Ochrony Zdrowia,
Spraw Społecznych, Sportu i Turystyki



W odpowiedzi na pismo Pana Jacka Grzebielucha – Przewodniczącego Rady Powiatu Dzierżoniowskiego oraz Pani Małgorzaty Kuśmerek – Przewodniczącej Komisji Ochrony Zdrowia, Spraw Społecznych, Sportu i Turystyki z dnia 02.01.2025 r. znak: BR.0012.5.1.2025 w sprawie posiedzenia Komisji Ochrony Zdrowia, Spraw Społecznych, Sportu i Turystyki Rady Powiatu Dzierżoniowskiego, które odbędzie się w dniu 21.01.2025 r., Wydział Ochrony Środowiska i Rozwoju tut. Urzędu przekazuje w załączeniu przygotowane materiały na przedmiotowe posiedzenie Komisji.

W załączeniu:

1. Omówienie problemu czystości środowiska w powiecie dzierżoniowskim z uwzględnieniem możliwości przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska.

Z up. STAROSTY
Ewelina Kochmańska
Ewelina Kochmańska
DYREKTOR
Wydziału Ochrony Środowiska i Rozwoju

Otrzymują:

1. Adresat
2. a/a EK

Sporządziła:

Ewelina Kochmańska, Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska
i Rozwoju
tel. 74/ 832 36 67

Omówienie problemu czystości środowiska w powiecie dzierzoniowskim, z uwzględnieniem możliwości przeciwdziałania zanieczyszczeniu środowiska

Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska jest nadrzędnym celem polityki ochrony środowiska. Podejmowane w jej ramach wszelkie działania i zadania powinny służyć do realizacji tego celu. Źródłem wiarygodnych informacji o jakości poszczególnych komponentów środowiska w Polsce jest system Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ), który niezmiennie od 2019 r. prowadzony jest przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ).

Zakres zadań Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) określany jest w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu, oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Obowiązujący wówczas *"Strategiczny program państwowego monitoringu środowiska na lata 2020-2025"* jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze krótko i średnioterminowych badań stanu środowiska.

Podstawową rolą PMŚ w systemie zarządzania środowiskiem i zintegrowanego rozwiązywania problemów środowiskowych jest pozyskiwanie, gromadzenie, analizowanie i upowszechnianie informacji o poziomach substancji i innych wskaźników charakteryzujących stan poszczególnych elementów przyrodniczych.

Celem działań prowadzonych w ramach PMŚ jest zapewnienie odpowiednim organom informacji niezbędnych do zarządzania środowiskiem zgodnie z ich kompetencjami oraz wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych zarówno krajowych, jak i międzynarodowych. Bardzo ważnym celem jest również zapewnienie społeczeństwu możliwości dostępu do pełnej i zrozumiałej informacji o stanie środowiska.

I. Zanieczyszczenie powietrza

Badania i roczne oceny jakości powietrza w strefach

Celem realizacji tego zadania jest uzyskanie dla wszystkich stref w kraju informacji o poziomach substancji w powietrzu w odniesieniu do standardów jakości powietrza i innych kryteriów oceny jakości powietrza, identyfikacja obszarów wymagających poprawy jakości powietrza – tzw. obszarów przekroczeń, a następnie monitorowanie skuteczności działań

podejmowanych w ramach planów i programów ochrony powietrza w odniesieniu do poprawy stanu powietrza w obszarach przekroczeń.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami strefę stanowi:

1. aglomeracja o liczbie mieszkańców większej, niż 250 tysięcy;
2. miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy;
3. pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast powyżej 100 tysięcy mieszkańców oraz aglomeracji.

Powiat dzierzoniowski leży w strefie dolnośląskiej, stanowiącej pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład miast powyżej 100 tysięcy oraz aglomeracji.

Na podstawie uzyskanych danych, zgodnie z art. 89 ust 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (POŚ), w terminie do 30 kwietnia GIOŚ wykonuje roczną ocenę jakości powietrza w strefach, wraz z klasyfikacją stref i identyfikacją obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych oraz poziomów celów długoterminowych. Ocena wykonywana jest w odniesieniu do pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, SO₂, NO₂, NO_x, O₃, benzenu, CO oraz Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)pirenu w pyłu zawieszonym PM10.

Wyniki badań i rocznej oceny jakości powietrza są wykorzystane w kraju przez zarządy województw do opracowania/aktualizacji programów ochrony powietrza w strefach wskazanych do ich wykonania oraz do monitorowania skuteczności wcześniej opracowanych programów.

Roczna ocena jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2023

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy, a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

W „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2023”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,

Departament Monitoringu Środowiska przedstawiono m.in. wyniki oceny ze względu na ochronę zdrowia ludzi, które wskazują, że dla strefy dolnośląskiej odnotowano przekroczenia:

- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (24-h)
- poziomu docelowego dla: ozonu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10 (rok), benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 (rok).

W strefie dolnośląskiej został również przekroczony poziom celu długoterminowego ozonu.

- Ocena pyłu zawieszonego PM10

Oceny dokonuje się pod kątem dwóch kryteriów, tj. wartości średnich rocznych stężeń pyłu zawieszonego PM10 oraz liczby dni z przekroczeniami średniodobowego poziomu dopuszczalnego. W przypadku pierwszego kryterium strefa dolnośląska otrzymała klasę A, co oznacza, że nie zarejestrowano przekroczenia normy średniorocznej określonej na poziomie $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. W odniesieniu do drugiego kryterium, tj. dopuszczalnej częstości przekraczania 24-godzinnego poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 ($50 \mu\text{g}/\text{m}^3$), wynoszącej 35 dni w roku, przekroczenie wystąpiło jedynie na stacji zlokalizowanej w Nowej Rudzie, w wyniku czego strefa dolnośląska uzyskała w ocenie klasę C.

W „Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie dolnośląskim, raport wojewódzki za rok 2023” wskazano: „(...) w latach 2014 - 2023 w województwie dolnośląskim można zauważyć poprawę jakości powietrza pod względem zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10. Wyniki pomiarów ze wszystkich stanowisk mierzących pył zawieszony PM10 wskazują na istotny spadek stężeń średnich rocznych. Największe zmniejszenie stężeń średniorocznych w ostatnim dziesięcioleciu wykazały stacje zlokalizowane: we Wrocławiu (średnio o ok. 40%), w Legnicy (o 40%), Wałbrzychu (o 38%), w Dzierżoniowie (o 43%), w Jeleniej Górze (średnio o 38%), w Olawie (o 40%), w Oleśnicy (o 40%), w Polkowicach (o 41%) i w Zgorzelcu (o 37%). Największe ograniczenie liczby dni z przekroczeniami normy 24-godzinnej wystąpiło: w Polkowicach (o 100%), we Wrocławiu (średnio o ok. 85%), w Legnicy (o 81%), w Wałbrzychu (o 83%), w Dzierżoniowie (o 80%), Jeleniej Górze (średnio o 77%), w Olawie (o 77%), w Oleśnicy (o 87%), w Świdnicy (o 84%), w Zgorzelcu (o 86%) oraz w stacji pozamiejskiej w Osieczowie (o 82%)”.

- Ocena ozonu O₃

Klasyfikacja stref pod kątem dotrzymania poziomu docelowego dla ozonu wykonana została w oparciu o wyniki pomiarów z okresu trzech lat: 2021, 2022 i 2023, dla których obliczono średnią liczbę dni z przekroczeniem wartości poziomu docelowego. W *Raporcie*

wskazano, że najwyższą, ponadnormatywną 3-letnią średnią liczbę dni z maksymalnym stężeniem 8-godzinnym przekraczającym $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ wykazała stacja pozamiejska w Czerniawie (26 dni). Na tej podstawie oraz w oparciu o analizę wyników matematycznego modelowania stwierdzono, że poziom docelowy stężenia ozonu w powietrzu, określony ze względu na ochronę zdrowia ludzi, został przekroczony w strefie dolnośląskiej, w wyniku czego otrzymała ona klasę C.

Natomiast dotrzymanie poziomu celu długoterminowego, który powinien zostać osiągnięty w roku 2020, analizowano na podstawie wyników pomiarów z 2023 roku i wyników szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza wykonanego przez IOŚ-PIB. Znaczna część obszaru województwa nie spełniała wymagań określonych dla poziomu celu długoterminowego, uzyskując klasę D2.

- Ocena arsenu w pyłu zawieszonym

Przeprowadzone pomiary w 2023 r. wykazały przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego arsenu w Głogowie. W związku z czym cała strefa dolnośląska została zakwalifikowana do klasy C.

- Ocena benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym

Kryterium oceny pod kątem zanieczyszczenia powietrza benzo(a)pirenem w pyłe zawieszonym PM10 jest średnioroczny poziom docelowy ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$). Przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego benzo(a)pirenu zarejestrowano na terenie miasta Wałbrzych i strefy dolnośląskiej (Lwówek Śląski i Nowa Ruda). Do klasyfikacji strefy brano pod uwagę wyniki pomiarów, a przy wyznaczaniu obszarów przekroczeń, jako metodę wspomagającą, wykorzystano przestrzenne rozkłady stężeń benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10 uzyskane na podstawie wyników modelowania matematycznego.

Występowanie przekroczeń poziomu docelowego wiąże się z wysokim poziomem stężeń benzo(a)pirenu w okresie zimowym. Stężenia B(a)P cechuje wyraźna zmienność sezonowa. Źródłem emisji jest spalanie paliw stałych do celów grzewczych ze źródeł bytowo-komunalnych („niska” emisja związana z ogrzewaniem budynków). Wyniki pomiarów wskazują, że stężenia wzrastały wielokrotnie w sezonie grzewczym (styczeń-marzec, październik-grudzień) i wyższe od stężenia średniego dla miesięcy sezonu pozagrzewczego (kwiecień-wrzesień).

Wyniki matematycznego modelowania wskazują, że przekroczenia poziomu docelowego B(a)P - $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ wystąpiły na terenie wielu gmin szczególnie w jego południowej

i południowo-zachodniej części. Najwyższe stężenia wskazano na południu województwa (w powiecie kłodzkim, w gminach miejskiej i wiejskiej Nowa Ruda), ale przekroczenia wskazano również na terenie m. Bielawa i m. Dzierżoniów.

Informowanie o ryzyku wystąpienia przekroczenia lub wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania, poziomu alarmowego, poziomu dopuszczalnego i poziomu docelowego substancji w powietrzu

Celem zadania jest bieżące informowanie o ryzyku przekroczenia lub przekroczeniu norm jakości powietrza dla pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5, SO₂, NO₂, NO_x, O₃, C₆H₆, CO oraz Pb, As, Cd, Ni i benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM10, czyli zanieczyszczeń podlegających rocznym ocenom jakości powietrza.

Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego niezwłocznie powiadamia społeczeństwo oraz podmioty, w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu oraz o wystąpieniu przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu. Powiadomienie zgodnie z przepisami art. 93 ust. 2 w/w ustawy powinno zawierać w szczególności:

- 1) datę, godzinę i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia albo przekroczenie, oraz przyczyny tego stanu;
- 2) prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, obszaru, którego dotyczy, oraz czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia;
- 3) wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci, oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
- 4) informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych.

Wyniki pomiarów na stacji pomiarowej w Dzierżoniowie

Na terenie powiatu dzierżoniowskiego w Dzierżoniowie, przy ul. Piłsudskiego 26 zlokalizowana jest stacja pomiarowa, objęta Państwowym Monitorowaniem Środowiska, na której w sposób automatyczny mierzony jest pył zawieszony PM10.

Na stronie <https://powietrze.gios.gov.pl> dostępne są bieżące i archiwalne wyniki pomiarów przeprowadzonych na poszczególnych stacjach, w tym na stacji w Dzierżoniowie. Ponadto w sposób graficzny przedstawiony jest aktualny stan jakości powietrza w Polsce. Istnieje możliwość pobrania aplikacji na urządzenie mobilne.

Z dostępnych na stronie internetowej danych za **2024 r.** wynika, że na terenie powiatu dzierzoniowskiego podobnie, jak w poprzednich latach, **nie odnotowano przekroczenia średniorocznego poziomu dopuszczalnego pyłu PM10.** Wyższe stężenia pyłu PM10 odnotowano w miesiącach zimowych w sezonie grzewczym. Przyczyną wysokich stężeń pyłu PM10 w sezonie grzewczym jest przede wszystkim emisja ze spalania paliw do celów grzewczych, czyli niska emisja z sektora komunalno-bytowego (lokalne kotłownie i ogrzewanie indywidualne).

W 2024 r. zanotowano **14 dni**, w których przekroczony został średniodobowy poziom dopuszczalny pyłu PM 10. W omawianym okresie najwyższą wartość stężenia pyłu PM10 24-godzinnego stwierdzono w dniu 10 stycznia 2024 r. – 144,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (wartość przekroczyła poziom informowania).

W roku bieżącym, od dnia 01.01.2025 r. do dnia 12.01.2025 r. nie odnotowano do tej pory dni, w których przekroczony został średniodobowy poziom dopuszczalny pyłu PM10.

Dla porównania w 2023 r. na stacji pomiarowej w Dzierżoniowie odnotowano **11 dni**, w których przekroczone zostały dopuszczalne poziomy średniodobowe dla pyłu PM10, natomiast w 2022 r. – **22 dni**, w roku 2021 – **35 dni**, w roku 2020 r. - **26 dni**, w roku 2019 – **34 dni**, w roku 2018 – **45 dni**, w roku 2017 – **50 dni**, a w roku 2016 – **64 dni**.

Z powyższego porównania można wywnioskować, iż od 2019 r. nie ma przekroczeń dopuszczalnych poziomów średniodobowych dla pyłu PM10, zatem działania podejmowane zarówno na szczeblu wojewódzkim, powiatowym jak i gminnym, jak również działania prowadzone przez mieszkańców powiatu dzierzoniowskiego, przyczyniają się do poprawy jakości powietrza. Znaczny wpływ na jakość powietrza mają czynniki atmosferyczne: temperatura, prędkość wiatru, ciśnienie atmosferyczne.

Dominującym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza, powodującym pogorszenie stanu jakości powietrza, jest niska emisja z sektora komunalno-bytowego (lokalne kotłownie i ogrzewanie indywidualne). Należy pamiętać, że nadal paliwem, wykorzystywanym na cele grzewcze w sektorze komunalno-bytowym, są paliwa stałe (węgiel, drewno). Wielkość emisji zanieczyszczeń zależy w dużej mierze od jakości stosowanego węgla, a w szczególności od jego wartości opałowej, zawartości wilgoci, siarki i popiołu. Często w domowych kotłowniach używane jest paliwo niskiej jakości, np. nie sezonowane drewno, zły gatunkowo węgiel, miął węglowy, odpady.

W celu ochrony powietrza oraz wyeliminowania przyczyn występowania przekroczeń stężeń substancji w powietrzu należy podejmować działania prawne na szczeblu krajowym i wojewódzkim, działania inwestycyjne na szczeblu lokalnym oraz działania doraźne. Ponadto

korzystny wpływ na jakość powietrza ma opracowywanie i wdrażanie programów ochrony powietrza oraz innych dokumentów strategicznych, określających działania i zadania, służące ochronie powietrza, skierowane do jednostek administracji, podmiotów organizacyjnych, mieszkańców.

Ważnym działaniem doraźnym w zwalczaniu niskiej emisji są interwencyjne działania kontrolne przeprowadzane przez straż miejską/policję, mające na celu sprawdzanie respektowania zakazu spalania odpadów w przydomowych instalacjach grzewczych, piecach, kominkach.

Program ochrony powietrza

Uchwałą Nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r. został przyjęty „Program ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone dopuszczalne i docelowe substancje w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych”. Program określa działania i zadania naprawcze jakie samorządy gminne, powiatowe, przedsiębiorcy i mieszkańcy muszą podjąć w określonym czasie. Przyjęty *Plan działań krótkoterminowych* określa działania mające na celu zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń oraz ograniczenie czasu ich trwania oraz wywołanych skutków.

Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą NR LVII/1201/23 z 13 lipca 2023 roku przyjął *Aktualizację Programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych*.

Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą NR LXVI/1411/24 z 29 lutego 2024 roku przyjął zmianę uchwały LVII/1201/23 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 lipca 2023 r. (przyjmującej aktualizację Programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych).

II. Monitoring wód

Jakość wód powierzchniowych

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z

2024 r., poz. 1087). Badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zgodnie z ustawą Prawo wodne, realizacja monitoringu wód powierzchniowych ma na celu m.in. pozyskanie informacji o stanie wód powierzchniowych na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami i oceny osiągnięcia celów środowiskowych przypisanych **jednolitym częściom wód powierzchniowych**, czyli oddzielnym i znaczącym elementom wód powierzchniowych, takim jak: jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny; sztuczny zbiornik wodny; struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części; morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne.

Na ocenę stanu wód powierzchniowych składa się ocena stanu ekologicznego (w przypadku silnie zmienionych jednolitych części wód powierzchniowych – ocena potencjału ekologicznego) oraz ocena stanu chemicznego. Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny to określenie jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych.

Stan ekologiczny jednolitych części wód powierzchniowych klasyfikuje się poprzez nadanie jednolitej części wód jednej z pięciu klas jakości, przy czym klasa pierwsza oznacza bardzo dobry stan ekologiczny, klasa druga - dobry stan ekologiczny, zaś klasy trzecia, czwarta i piąta odpowiednio - stan ekologiczny umiarkowany, słaby i zły. W przypadku potencjału ekologicznego, klasa pierwsza i druga tworzą wspólnie potencjał "dobry i powyżej dobrego". O przypisaniu ocenianej jednolitej części wód decydują wyniki klasyfikacji poszczególnych elementów biologicznych, przy czym obowiązuje zasada, że klasa stanu/potencjału ekologicznego odpowiada klasie najgorszego elementu biologicznego. Podstawę prawną dokonanej klasyfikacji stanu wód stanowi Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w *sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych* (Dz.U. z 2021 r., poz. 1475).

Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/ potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w „dobrym stanie”, jeśli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry, a stan chemiczny sklasyfikowany jest jako „dobry”.

W pozostałych przypadkach, tj. gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako „poniżej dobrego” lub stan / potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako „umiarkowany”, „słaby”, bądź „zły”, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w złym stanie.

Tabela 1 Ocena stanu JCWP zlokalizowanych na terenie powiatu dzierzoniowskiego

Nazwa JCWP	Status JCWP*	Stan/potencjał ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
Bystrzyca do zb. Lubachów	SZCW	słaby	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V) fitobentos, ichtiofauna	poniżej dobrego	nikiel, bromowane difenyletery	zły	<p>Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone).</p> <p>Główne źródło presji zasilających: ścieki przemysłowe i komunalne.</p> <p>Główne źródło presji hydromorfologicznych: budowle piętrzące – rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty gospodarki wodnej (zbiorniki, stawy rybne) – rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) – rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe – rzeki główne i rzeki pozostałe, górnictwo – rzeki pozostałe.</p>
Śleza od Księginki do ujścia	SZCW	słaby	przewodność, azot ogólny, fitobentos, makrofity, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(g,h,i)perylene, fluoranten, rtęć, izoproturon, bromowane difenyletery, heptachlor	zły	<p>Główne źródło presji troficznych: odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone).</p> <p>Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta – rzeki główne, budowle piętrzące – rzeki główne, wały przeciwpowodziowe – rzeki główne.</p> <p>Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznanne (substancje</p>

Nazwa JCWP	Status JCWP*	Stan/potencjal ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjal ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
							zakazane).
Brzęczek	SZCW	zły	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel, bromowane difenyloetery	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta – rzeki główne, obiekty mostowe – rzeki główne. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; punktowe – przemysłowe, komunalne; nieznanne (substancje zakazane).
Pieszycy Potok	NAT	zły	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel, bromowane difenyloetery	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: obiekty mostowe – rzeki główne. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.
Włodzica	SZCW	umiarkowany	azot azotanowy	poniżej dobrego	benzo(a)piren, bromowane difenyloetery	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja. Główne źródło presji hydromorfologicznych: budowle piętrzące – rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle

Nazwa JCWP	Status JCWP*	Stan/potencjal ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjal ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
							regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) – rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe – rzeki główne i rzeki pozostałe. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.
Budzówka	NAT	umiarkowany	BZT5, przewodność, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) – rzeki główne, obiekty mostowe – rzeki pozostałe.
Bielawica	SZCW	zły	BZT5, OWO, przewodność, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel, bromowane difenyloetery	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta – rzeki główne i rzeki pozostałe, obiekty mostowe – rzeki główne i rzeki pozostałe. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.
Śleza od źródła do Księginki	NAT	umiarkowany	przewodność, azot ogólny, fitobentos, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(g,h,i)perylene; bromowane	zły	Główne źródło presji troficznych: odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i

Nazwa JCWP	Status JCWP*	Stan/potencjal ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjal ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
					difenyloetery, rtęć, heptachlor		depozycja oraz źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: budowle piętrzące – rzeki główne, obiekty mostowe – rzeki pozostałe, górnictwo – rzeki główne. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane).
Mała Śleza od źródła do Pluskawy	SZCW	umiarkowany	OWO, przewodność, azot ogólny, azot azotanowy, fosfor fosforanowy (V), nie dotyczy	brak danych	nie dotyczy	zły	Główne źródło presji troficznych: odpływ miejski (wody opadowe). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta – rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące – rzeki pozostałe, wały przeciwpowodziowe – rzeki główne.
Kłomnica	NAT	zły	BZT5, OWO, przewodność, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V); fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel, bromowane difenyloetery	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: obiekty mostowe – rzeki główne i rzeki pozostałe.

Nazwa JCWP	Status JCWP*	Stan/potencjal ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjal ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
							Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.
Młynówka	NAT	dobry	nie dotyczy	poniżej dobrego	benzo(a)piren, bromowane difenyloetery	zły	Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.
Oleszna	NAT	umiarkowany	BZT5, przewodność, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos	brak danych	nie dotyczy	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym).
Czarna Woda od źródła do Sulistrowickiego Potoku	NAT	slaby	BZT5, przewodność, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), makrofity	brak danych	nie dotyczy	zły	Główne źródło presji troficznych: odpływ miejski (wody opadowe). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: obiekty mostowe – rzeki pozostałe, wały przeciwpowodziowe – rzeki główne.
Rogoźnica	NAT	zły	BZT5, OWO, przewodność, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel; bromowane difenyloetery	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz źródła bytowe i komunalne (rozproszone). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta – rzeki główne, obiekty mostowe – rzeki główne. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka,

Nazwa JCWP	Status JCWP*	Stan/potencjal ekologiczny	Wskaźniki determinujące stan/potencjal ekologiczny	Stan chemiczny	Wskaźniki determinujące stan chemiczny	Stan ogólny	Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie danej JCWP
							odpływ miejski.
Piława	SZCW	umiarkowany	OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, fitobentos, makrobezkręgowce	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel; bromowane difenyletery	zły	Główne źródło presji troficznych: źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Główne źródło presji hydromorfologicznych: budowle piętrzące – rzeki główne. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; punktowe – przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk, punktowe – przemysłowe, komunalne; nieznanne (substancje zakazane).
Gnily Potok	SZCW	zły	BZT5, OWO, przewodność, azot ogólny, azot amonowy, azot azotanowy, fosfor ogólny, fosfor fosforanowy (V), fitobentos, makrobezkręgowce, ichtiofauna	poniżej dobrego	benzo(a)piren, nikiel; bromowane difenyletery	zły	Główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone). Główne źródło presji zasalających: eutrofizacja (źródło zgodne ze źródłem troficznym). Główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta – rzeki główne i rzeki pozostałe. Główne źródło presji chemicznych: rozproszone – rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski.

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Dzierżoniowskiego do 2030 r., sporządzony w 2024 r. (na podstawie Kart charakterystyki JCWP, PGW WP)

*NAT – naturalna SZCW – silnie zmieniona część wód

Jakość wód podziemnych

Powiat dzierżoniowski znajduje się w zasięgu 3 jednolitych części wód podziemnych (JCWPd): 108, 109 (niewielkie fragmenty wzdłuż południowo-zachodniej granicy) i 125,

scharakteryzowanych poniżej w tabeli 2 na podstawie II aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz.U. z 2023 r., poz. 335), obowiązującej na lata 2022–2027.

Tabela 2 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie powiatu dzierzoniowskiego

Numer JCWPd	108	109	125
Powierzchnia [km ²]	2 753,75	4 262,51	1 037,84
Województwa	dolnośląskie	dolnośląskie, opolskie	dolnośląskie
Powiaty	Wałbrzych, Wrocław, dzierzoniowski, jaworski, kłodzki, oławski, strzeliński, wałbrzyski, wrocławski, ząbkowicki, średzki, świdnicki	Wrocław, brzeski, dzierzoniowski, kłodzki, namysłowski, nyski, oleśnicki, opolski, oławski, prudnicki, strzeliński, wrocławski, ząbkowicki	dzierzoniowski, kłodzki, wałbrzyski, ząbkowicki
Gminy powiatu dzierzoniowskiego	Bielawa, Dzierżonów – miejska i wiejska, Niemcza, Pieszycze, Piława Górna, Lagiewniki	Dzierżonów – wiejska	Bielawa, Dzierżonów – wiejska, Pieszycze
Dorzecze	Odry	Odry	Odry
Region wodny	Środkowej Odry	Środkowej Odry	Środkowej Odry
Obszar bilansowy	Nysa Kłodzka, Bóbr, Kaczawa, Bystrzyca - Ślęza, Przyodrze (WR)	Widawa i Stobrawa (GL), Widawa i Stobrawa (WR), Nysa Kłodzka, Bystrzyca – Ślęza, Osobłoga i Stradunia, Przyodrze (GL), Przyodrze (WR)	Nysa Kłodzka, Bystrzyca – Ślęza, Łaba, Morawa

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2024 r., poz. 1087) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach PMS wykonuje Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ, natomiast w sieci regionalnej wykonuje WIOŚ.

Badania jakości wód podziemnych realizowane są przede wszystkim w ramach monitoringu stanu chemicznego, który zakłada dwa rodzaje monitoringu – monitoring diagnostyczny i monitoring operacyjny.

Monitoring diagnostyczny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu uzupełnienia i sprawdzenia procedury oceny wpływu oddziaływań wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych oraz oceny znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężeń zanieczyszczeń wynikających z warunków naturalnych i oddziaływań antropogenicznych. Monitoring diagnostyczny dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju i jest prowadzony z częstotliwością przynajmniej

raz w ciągu 6-letniego cyklu aktualizacji planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza.

Zakres badań w ramach monitoringu diagnostycznego obejmuje elementy fizyczno-chemiczne:

- ogólne: odczyn pH, temperatura, przewodność elektrolityczna właściwa, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny;
- nieorganiczne: jon amonowy, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, chlorki, chrom, cyjanki, fluorki, fosforany, glin, kadm, magnez, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sól, srebro, wapń, wodorowęglany, żelazo.

Monitoring operacyjny jednolitych części wód podziemnych prowadzony jest w celu oceny stanu chemicznego JCWPd uznanych za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych oraz stwierdzenia występowania znaczących i utrzymujących się trendów wzrostu stężenia zanieczyszczeń spowodowanych oddziaływaniami antropogenicznymi. Badania w ramach monitoringu operacyjnego prowadzone są z częstotliwością przynajmniej raz w roku, z wyłączeniem roku, w którym jest prowadzony monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych.

Wyniki ostatnich badań w ramach sieci krajowej na terenie powiatu dzierzoniowskiego, przedstawiono w poniższej tabeli, na podstawie opracowań: 2022 – *Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring diagnostyczny*, GIOŚ, Warszawa 2023. 2023 – *Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring operacyjny*, GIOŚ, Warszawa 2024.

Tabela 3 Wyniki pomiarów JCWPd w ramach sieci krajowej na terenie powiatu dzierzoniowskiego

Wskaźnik	Wartość	
Numer JCWPd	108	
Gmina	Piława Górna	
Miejscowość	Piława Górna	
Głębokość do stropu warstwy wodonosnej [m p.p.t.]	13,50	
Zwierciadło wody	swobodne	
Rodzaj punktu pomiarowego	studnia wiercona	
Użytkowanie terenu	zabudowa miejska luźna	
Rok badań	2022	2023
Klasa jakości*	IV	IV

źródło: GIOŚ

Poniżej przedstawiono wyniki badań z ostatnich lat w ramach sieci regionalnej.

Tabela 4 Wyniki pomiarów JCWPd w ramach sieci regionalnej na terenie powiatu dzierzoniowskiego

Wskaźnik		Wartość		
Numer JCWPd	108	108	108	
Gmina	Dzierżonów	Dzierżonów	Niemcza	
Miejscowość	Uciechów	Kielczyn	Niemcza	
Głębokość do stropu warstwy wodonosnej [m p.p.t.]	-	39,5	65,3	
Zwierciadło wody	-			
Rodzaj punktu pomiarowego	-	studnia wiercona	studnia wiercona	
Rok badań	2020	2022	2021	2022
Klasa jakości*	IV	IV	I	I

źródło: GIOŚ

- * I – wody bardzo dobrej jakości,
- II – wody dobrej jakości,
- III – wody zadowalającej jakości,
- IV – wody niezadowalającej jakości,
- V – wody złej jakości.

Poniżej przedstawiono ocenę stanu wód podziemnych wg Rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 2148).

Tabela 5 Ocena stanu JCWPd na terenie powiatu dzierzoniowskiego

Nr JCWPd	Stan	Ocena
108	chemiczny	dobry
	ilościowy	dobry
	ogólny	dobry
109	chemiczny	dobry
	ilościowy	dobry
	ogólny	dobry
125	chemiczny	dobry
	ilościowy	dobry
	ogólny	dobry

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Dzierżoniowskiego do 2030 r., sporządzony w 2024 r. (na podstawie Kart charakterystyki JCWP, PGW WP)

III. Badania gleb

Monitoring gleb w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska

Na terenie województwa dolnośląskiego w ramach monitoringu wojewódzkiego realizowane są badania gleb i ziemi w celu identyfikacji terenów, na których występują przekroczenia dopuszczalnych zawartości w glebie substancji powodujących ryzyko.

Na terenie powiatu dzierzoniowskiego badania przeprowadzono w 2020 r., w ramach badania gleb obszarów chronionych. Wyniki badań zostały przedstawione w opracowaniu pn. „Badania monitoringowe gleb w województwie dolnośląskim w 2020 r.”, sporządzonym w 2021 r. przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Departament Monitoringu Środowiska. Punkty pomiarowo-kontrolne rozmieszczono na gruntach ornych w granicach Ślęzańskiego Parku Krajobrazowego. Szczegółowe wyniki badań przedstawiono poniżej w tabeli.

Tabela 6 Wyniki badań monitoringowych gleb w powiecie dzierzoniowskim w 2020 r.

Lokalizacja	dz. nr 261, obręb Słupice, gm. Łagiewniki	dz. nr 101/3, obręb Jaźwina, gm. Łagiewniki	dz. nr 137, obręb Młynica, gm. Łagiewniki
Poziom pobrania	0-0,25 m	0-0,25 m	0-0,25 m
Uziarnienie gleb	pył ilasty	glina średnia pylasta	pył ilasty
Odczyn pH	7,4	5,9	7,2
Zawartość węgla organicznego [%]	1,04	1,29	1,69
Zawartość próchnicy [%]	1,79	2,22	2,91
Siarka siarczanowa [mg/100 g]	0,04	0,19	1,28
Benzo(a)piren [mg/kg]	0,019	0,020	0,016
Metale w mg/kg gleby			
Cynk	57,0	54,0	49,0
Olów	14,4	19,4	17,4
Kadm	<0,05	0,34	<0,05
Miedź	15,8	10,2	12,3
Chrom	784,0	54,0	352,0
Nikiel	751,0	54,0	315,0
Arsen	7,6	7,6	5,6
Rtęć	0,055	0,050	0,050

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Dzierżoniowskiego do 2030 r., sporządzony w 2024 r. (na podstawie opracowania „Badania monitoringowe gleb w województwie dolnośląskim w 2020 r.”)

Analizowane próbki charakteryzowały się odczynem od lekko kwaśnego (Jaźwina), poprzez obojętny (Młynica) po zasadowy (Słupice). W glebach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych zawartości substancji powodujących ryzyko w glebie, zawartych w obowiązującym rozporządzeniu w odniesieniu do cynku, ołowiu, kadmu, miedzi i rtęci. W punktach w Słupicach i Młynicy stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych zawartości niklu, a w punkcie w Słupicach także chromu. Na analizowanym obszarze nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości benzo(a)pirenu. Zawartość siarki siarczanowej była niska (I stopień) we wszystkich punktach pomiarowych.

W 2023 roku Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) kontynuował badania gleb na obszarach uprzemysłowionych i narażonych na oddziaływanie punktowych źródeł zanieczyszczeń na terenie województwa dolnośląskiego. W ramach zadania: „Badanie gleb wokół zakładów przemysłowych, w tym szczególnie tych które emitują węglowodory” przedmiotem badań objęto teren w okolicy Podstrefy WSSE w Dzierżoniowie (m. Dzierżonów, pow. dzierzoniowski). Zakres badań to: odczyn, C org., SG, Zn, Pb, Cd, Cr, Cu, Ni, Hg, As, S-SO₄, WWA w tym B(a)P, BTX i etylobenzen oraz styren.

Głównym źródłem emisji zorganizowanej z zakładów na terenie Podstrefy WSSE w Dzierżoniowie są: procesy technologiczne, instalacje energetycznego spalania paliw i instalacje do magazynowania paliw płynnych. Emitowane do powietrza przez zakłady substancje to: pył ogółem, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, benzo(a)piren i inne węglowodory.

Tabela 7 Lokalizacja punktów pomiarowo-kontrolnych poboru próbek gleb wokół Podstrefy WSSE w Dzierżoniowie (m. Dzierżonów, pow. dzierzoniowski)

Nr punktu	Poziom pobrania (m)	Rodzaj użytku	Uziarnienie gleb	Lokalizacja	Współrzędne geograficzne
1.	0-0,25 m	grunty orne	glina średnia pylasta	m. Dzierżonów, użytek rolny, w pobliżu rzeki Piława i obwodnicy, na wprost zakładów Haris, działka nr 561, obręb Dolny	N 50.739917, E 16.626944
2.	0-0,25 m	grunty orne	glina średnia pylasta	m. Dzierżonów, w pobliżu zakładów Franconia, działka nr 121, obręb Dolny	N 50.734389, E 16.630944
3.	0-0,25 m	grunty orne	pył ilasty	m. Pieszycy, użytek rolny, vis a vis zakładów Henkel, działka nr 121, obręb Zachód	N 50.729361, E 16.624139
4.	0-0,25 m	grunty orne	glina średnia pylasta	m. Pieszycy, przed strefą, przy obwodnicy, działka nr 105/2, obręb Dolne	N 50.733222, E 16.617361
5.	0-0,25 m	ogródek	glina średnia	m. Dzierżonów, ogródki	N 50.727278, E

		działkowy	pylasta	działkowe „Panorama”, działka nr 173, obręb Zachód	16.632694
6.	0-0,25 m	Trawnik (RIVa)	glina lekka pylasta	m. Dzierżoniów, w strefie, vis a vis zakładu Metalis Polska, obok zakładu Cooper, działka nr 75/5, obręb Zachód	N 50.731250, E 16.627278

źródło: *Badania monitoringowe gleb w województwie dolnośląskim w 2023 r., GIOŚ, 2024 r.*

W badanych glebach wykazano odczyn od bardzo kwaśnego (pH <4,5) w punkcie 2, poprzez kwaśny (pH 4,5-5,5) w punktach 1, 4, 6, lekko kwaśny (pH 5,6-6,5) w punkcie 3 do zasadowego (pH >7,2) w punkcie 5. Zawartość węgla organicznego mieściła się w zakresie od 1,089% (punkt 4) do 2,018% (punkt 5).

W odniesieniu do obowiązującego rozporządzenia nie stwierdzono przekroczenia zawartości dopuszczalnej badanych metali ciężkich (Zn, Pb, Cd, Cr, Cu, Ni, As, Hg). Stwierdzono przekroczenia zawartości dopuszczalnej toluenu w punktach 1, 4, 5 i 6. Przekroczenie dotyczyło także zawartości dopuszczalnej: antracenu, chryzenu, benzo(a)antracenu, benzo(a)pirenu, benzo(b)fluorantenu, benzo(k)fluorantenu, benzo(ghi)perylenu oraz indeno(1,2,3-c,d)pirenu w punkcie 5. Zawartość siarki siarczanowej była niska (I stopień) w punktach 1, 2, 3, 4 i 6 oraz średnia (II stopień) w punkcie 5.

IV. Emisja hałasu

Celem Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) jest uzyskanie danych i ich ocena oraz obserwacja zmian stanu środowiska, w tym stanu akustycznego. Uzyskane informacje służą zapewnieniu ochrony przed hałasem, realizowanej przez poprawne planowanie przestrzenne oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak mapy akustyczne, programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne zmierzające do zminimalizowania oddziaływania źródła hałasu (np. budowa ekranów akustycznych, wałów ziemnych, zakładanie pasów zieleni). Na terenie województwa dolnośląskiego niezmiennie od kilkunastu lat decydujące znaczenie dla odczuwania uciążliwości hałasowej ma hałas komunikacyjny, tj. dźwięki powstające w związku z komunikacją samochodową. Na podstawie art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54), oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska dla terenów:

- o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie strategicznych map hałasu lub wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu LAeq D, LAeq N, LDWN i LN, z uwzględnieniem w szczególności danych demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu;

- innych niż tereny, o których mowa w art. 118 ust. 2 – na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu wyrażonych wskaźnikami hałasu LAeq D, LAeq N, LDWN i LN lub innych metod oceny poziomu hałasu.

W ostatnich latach na terenie powiatu dzierzoniowskiego nie prowadzono monitoringu hałasu w ramach PMS.

Monitoring GDDKiA

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad realizując zadania wynikające z art. 118 ust. 3 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r., poz. 54) opracowała w 2022 r. w ramach IV rundy mapowania strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Analizą objęto pas terenu o szerokości 2 x 800 m, położony po obu stronach analizowanych odcinków drogi. Monitoring obejmował także odcinek drogi krajowej nr 8 przebiegający przez powiat dzierzoniowski.

Poniżej przedstawiono opis i usytuowanie terenów zagrożonych hałasem w poszczególnych miejscowościach oraz szacunkową liczbę osób zamieszkujących tereny na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu na podstawie Strategicznej mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie dolnośląskim (GDDKiA, Wrocław, kwiecień 2022 r.).

Tabela 8 Ilość budynków chronionych, które dosięgają przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu

Miejscowość	Ilość budynków chronionych, które sięgają przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu					
	LDWN			LN		
	1–5 dB	5–10 dB	10–15 dB	1–5 dB	5–10 dB	10–15 dB
Łagiewniki	38	21	8	33	19	2
Nowa Wieś Niemczańska	11	7	2	9	6	-
Przerzeczyn Zdrój	25	14	1	23	12	1
Przystronie	1	-	-	1	1	-
Radzików	8	4	1	10	4	1
Stare Miasto	13	4	1	8	1	-
Wilków Wielki	39	24	1	40	26	-
Razem	135	74	14	124	69	4

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Dzierżoniowskiego do 2030 roku na podstawie danych z GDDKiA

Tabela 9 Szacunkowa liczba osób zamieszkujących na terenach w powiecie dzierzoniowskim, na których występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu

Przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu	Liczba osób	
	wskaźnik LDWN	wskaźnik LN

1–5dB	200	200
5,1–10 dB	100	100
10,1–15 dB	0	0
>15 dB	0	0

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Dzierżoniowskiego do 2030 roku na podstawie danych z GDDKiA

Monitoring DSDiK

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu wykonała w 2021 r. okresowe pomiary hałasu, których wyniki przedstawiono w tabeli. Wynika z nich, że przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu odnotowano na 5 spośród 6 badanych odcinków.

Tabela 10 Wyniki okresowych pomiarów hałasu przy drogach wojewódzkich na terenie powiatu dzierżoniowskiego w 2021 r.

Wskaźnik		Wynik					
Nr drogi		382	383	383	384	384	384
Lokalizacja punktu pomiarowego		ul. Jesionowa 43, Dzierżoniów	ul. T. Kościuszki 42, Pieszycy	ul. Kilińskiego 14a, Dzierżoniów	ul. Pileckiego 56, Bielawa	ul. Dzierżoniowska 12, Bielawa	ul. Cybulskiego 14, Dzierżoniów
Rodzaj zabudowy		mieszkaniowa jednorodzinna	mieszkaniowo-usługowa i jednorodzinna	mieszkaniowa wielorodzinna	mieszkaniowa jednorodzinna	mieszkaniowa jednorodzinna	mieszkaniowa jednorodzinna i przemysłowa
Liczba budynków bezpośrednio ekspozowanych na hałas		3	5	3	6	10	5
Wartość poziomu dopuszczalnego	pora dnia	61 dB	65 dB	65 dB	61 dB	61 dB	61 dB
	pora nocy	56 dB	56 dB	56 dB	56 dB	56 dB	56 dB
Wartość równoważnego poziomu dźwięku	dzień (6.00-22.00)	54,4	65,2	67,9	63,1	72,0	68,2
	noc (22.00-6.00)	47,1	56,6	59,1	54,0	63,9	59,8

źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Dzierżoniowskiego do 2030 roku na podstawie sprawozdania z badań hałasu drogowego DSDiK

V. Pola elektromagnetyczne

Od 2021 r. monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. z 2020 r., poz. 2311).

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców – 1 punkt pomiarowy,
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców – 2 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców – 3 punkty pomiarowe,
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe,
- powyżej 200 000 mieszkańców – 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców – w każdym mieście.

W ramach monitoringu badawczego wyznacza się jeden punkt pomiarowy w każdej gminie wiejskiej, dla czteroletniego cyklu pomiarowego. Wartości dopuszczalne od 2020 r. wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Na badanym terenie nie stwierdzono przekroczeń poziomów pól elektromagnetycznych.

Tabela 11 Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie powiatu dzierzoniowskiego

Lokalizacja punktu pomiarowego	Wynik pomiaru [V/m]
2021 r.	
Bielawa, ul. Hotelowa	0,4
Bielawa, ul. Strażacka	1,6
Dzierżonów, ul. Gen. Sikorskiego/ Osiedle Jasne 22	1,4
Dzierżonów, ul. Pocztowa 6	0,6
Piława Górna, ul. Fabryczna 4	0,7
Pieszycy, ul. Kopernika 10	0,8
Niemcza, ul. Herbowa	<0,3
Mościsko (gm. Dzierżonów), ul. Pocztowa 1	<0,3
Łagiewniki, ul. Przemysłowa 3	1,1
2023 r.	
Bielawa, ul. Hotelowa	0,4
Bielawa, ul. Strażacka	0,6
Dzierżonów, ul. Gen. Sikorskiego/ Osiedle Jasne 22	1,3
Dzierżonów, ul. Pocztowa 2	0,6
Piława Górna, ul. Fabryczna 4	0,9
Pieszycy, ul. Bieleckiego 1	0,6
Niemcza, ul. Herbowa	<0,3

źródło: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2021 w województwie dolnośląskim oraz ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2023 w województwie dolnośląskim, GIOŚ, 2022 r. i 2024 r.

Z up. STAROSTY
Kochmańska
 Ewelina Kochmańska
 DYREKTOR
 Wydziału Ochrony Środowiska i Rozwoju

Sporządziła:
 Ewelina Kochmańska,
 Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska
 i Rozwoju